

การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กฎหมายล้มละลายข้ามชาติ
(Conference on the Cross-Border Insolvency Laws)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

การบรรยายหัวข้อ “ประสบการณ์ในการดำเนินกระบวนการล้มละลายข้ามชาติ”

โดย Mr. Fernando Dancausa, Senior Financial Sector Specialist, The World Bank

ทำไมประเทศไทยควรรับรองกฎหมายแม่แบบ ประโยชน์จากการนำกฎหมายแม่แบบมาใช้มี ประการใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย คือต้องการทำให้ทรัพย์สินหรือธุรกิจของลูกหนี้เกิดมูลค่า มากที่สุด และรวบรวมทรัพย์สินเพื่อนำมาจำหน่าย แต่เมื่อลูกหนี้นี้มีองค์ประกอบต่างประเทศก็อาจประสบ ปัญหาหลายประการ เช่น การเลือกเขตอำนาจศาลทั้งจากตัวเจ้าหนี้และลูกหนี้ (forum shopping) เพื่อให้ ได้รับประโยชน์สูงสุด และแต่ละประเทศย่อมปกป้องผลประโยชน์ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ในประเทศตนจน ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลที่ต้องพิจารณา และจะใช้ กฎหมายประเทศใดปรับใช้

แนวทางของกฎหมายล้มละลายข้ามชาติ แบ่งออกเป็น ๒ แนวคิดในการดำเนินการ ได้แก่ Territorialism และ Universalism

Territorialism แต่ละประเทศดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายและรูปแบบของประเทศ ตนเองเท่านั้น และมีเพียงแต่เจ้าหนี้ภายในประเทศเท่านั้นที่สามารถขอรับชำระหนี้ได้ ทั้งนี้หากต้องการ บังคับคดีเอาทรัพย์สินในต่างประเทศก็จะประสบปัญหาเรื่องการยอมรับกฎหมายต่างประเทศ เป็นเหตุให้ สูญเสียทรัพย์สินอันจะสามารถรวบรวมเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ไป ทำให้ฐานะของบรรดาเจ้าหนี้เกิด ความไม่แน่นอน เพราะไม่อาจทราบกระบวนการของประเทศที่ทรัพย์อาจไปตั้งอยู่ได้เลย จึงอาจทำให้เกิด การย้ายถ่ายทรัพย์สินไปยังที่ซึ่งอยู่นอกเขตอำนาจศาล อย่างไรก็ดี บางประเทศยังคงใช้ระบบนี้ เนื่องจากประสงค์จะคุ้มครองผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ภายในประเทศ อีกทั้งยังสามารถดำเนินการได้สะดวก เนื่องจากพิจารณาเพียงแค่มกฎหมายในประเทศตนเองเท่านั้น ทำให้ป้องกันการฟอกเงินระหว่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการฟื้นฟูกิจการสำหรับบริษัทที่มีทรัพย์สินอยู่ต่างประเทศ แทบจะเป็นไปไม่ได้เลย เนื่องจาก ขาดการร่วมมือกันระหว่างประเทศ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทรัพย์สิน ค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีก็จะ มากขึ้นเพราะมีขั้นตอนเพิ่มมากขึ้น

Universalism ใช้ระบบที่เป็นสากลเพียงระบบเดียวเพื่อนำมาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ข้อดีคือสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะใช้กฎหมายใดปรับใช้ แม้ปัญหาการโยกย้ายทรัพย์สินออกจากเขตอำนาจ ศาล ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพย์สินและธุรกิจของลูกหนี้เปิดโอกาสให้ฟื้นฟู กิจการได้ และอำนวยความสะดวกให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ภายในหรือภายนอกประเทศ แต่ ปัญหาคือระบบนี้ต้องการการพัฒนาเพื่อให้สามารถให้ดำเนินการร่วมกันในระหว่างประเทศได้ เนื่องจากแต่ ละประเทศมีความแตกต่างกัน ทางแก้ไขคือการพัฒนาทางสายกลางออกมาเป็น ระบบสากลแบบปรับปรุง (Modified Universalism) มีแนวคิดคือมีระบบหลักระบบเดียว โดยเอาข้อดีของทั้งสองระบบมาปรับใช้ คือ การกำหนดให้มีสถานที่ดำเนินกระบวนการหลักที่หนึ่ง คือที่ตั้งสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ และสถานที่ดำเนิน กระบวนการพิจารณารอง คือประเทศที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือธุรกิจของลูกหนี้ ทั้งนี้ต้องมีการ สื่อสาร และยอมรับอำนาจของกันและกัน

UNCITRAL ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศอันประกอบด้วยประเทศที่มีระบบกฎหมายที่แตกต่างกันไปทั้ง Civil Law และ Common Law ได้วางแนวทางความร่วมมือโดยทำเป็น Model law เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่พยายามกำหนดแนวทางปฏิบัติของศาลในประเทศภาคี โดยมีแนวคิดที่เคารพกระบวนการดำเนินการของศาลในแต่ละประเทศและวางหลักให้ประเทศอื่น ๆ คุ้มครองกระบวนการดังกล่าว ข้อดีของแนวคิดนี้คือจะก่อให้เกิดแนวโน้มที่จะร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น มีการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ทุกชาติ ทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกันที่สำคัญคือผู้ประกอบการสามารถคำนวณความเสี่ยงของตนเองได้เพราะผลกระทบที่จะเกิดมีความแน่นอน และหากเกิดปัญหาจะมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนต่างชาติ

ในบรรดาประเทศต่างๆที่จะพิจารณารับเอากฎหมายแม่แบบมาปรับใช้มักเกิดความกังวลในต่างๆ เช่น กังวลว่าเจ้าหน้าที่ต่างประเทศจะเข้ามารวบรวมเอาทรัพย์สินของลูกหนีไปหมด และเจ้าหน้าที่ภายในประเทศจะเสียเปรียบ ซึ่งไม่เป็นจริงเพราะเจ้าหน้าที่ทุกรายจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน หรือ กังวลว่าศาลของตนเองจะต้องดำเนินการตามศาลที่มีกระบวนการพิจารณาหลักเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นจริงเพราะศาลในกระบวนการพิจารณารองสามารถโต้แย้งได้หากเห็นว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังมีแนวคิดเรื่องหลักต่างตอบแทนมาพิจารณาร่วม อีกทั้งยังมีเรื่องแนวนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ซึ่งสามารถยกขึ้นอ้างเพื่อไม่รับรองคำสั่งของศาลต่างประเทศได้หากขัดกับความสงบเรียบร้อย หรือ ผลประโยชน์อันดีของสาธารณะ

กฎหมายล้มละลายข้ามชาติมีหลักการพื้นฐานอยู่หลายประการ หลักสำคัญประการหนึ่งคือการรับรองคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรในกระบวนการของประเทศต่างๆ

อีกประการหนึ่งคือ Centre of Main Interest (COMI) เป็นหลักการที่มีไว้เพื่อพิจารณากำหนดว่าจะมีการดำเนินคดีหลักในประเทศใด โดยไม่มีบทนิยามชัดเจนในกฎหมายแม่แบบ แต่มีบทสันนิษฐานคือ COMI ต้องอยู่ในประเทศที่สำนักงานใหญ่หรือสถานที่ตั้งอยู่ แต่ก็ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงอื่นๆประกอบ เช่น พิจารณามุมมองของบุคคลที่สามารถว่าหากลูกหนี้จะดำเนินกระบวนการล้มละลายจะเกิดขึ้นที่ใด หรือประเทศซึ่งมีทรัพย์สินและมีการดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศดังกล่าว

ในกรณีของประเทศไทยนั้น การพิจารณาเขตอำนาจศาลที่รับฟ้องดูจากภูมิลำเนา หรือสถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ และอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีจำกัดอยู่แต่เพียงทรัพย์สินของจำเลยในราชอาณาจักรเท่านั้น ดังนั้นการดำเนินการบวนพิจารณา การบังคับคดี หรือคำสั่งอื่นใดของศาลในต่างประเทศนั้น ศาลไทยย่อมรับรอง จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยก็มีแนวทางในการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศบ้างแล้วแต่ก็เป็นกรณีที่เกิดขึ้นได้น้อยมาก ซึ่งหลักการแบบนี้เป็นรูปแบบของ Territorialism ซึ่งปัญหาของรูปแบบนี้ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วคือ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทรัพย์สิน การฟื้นฟูกิจการเป็นไปได้ยาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการสูง อีกทั้งส่งผลให้นักลงทุนต่างประเทศไม่กล้าเข้ามาลงทุนในไทยซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจได้เนื่องจากระบบกฎหมายไม่มีความแน่นอน

การประชุมสัมมนาหัวข้อ “การดำเนินกระบวนการล้มละลายข้ามชาติของประเทศในทวีปเอเชีย” (ที่มา เหตุผลความจำเป็น และกระบวนการในการมีกฎหมายดังกล่าว ผลสืบเนื่อง ผลกระทบและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนปัจจัยสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายล้มละลายข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. Mr. Taro Awataguchi, Partner, Anderson Mori & Tomotsune

๒. Mr. Matthew M. David, Deputy Director of the Office of the General Counsel and Legal Services, Bangko Sentral ng Pilipinas

๓. Mr. Quek Sze Hao, Senior Assistant Director of Policy Advisory Division, Legal Group, Ministry of Law, Singapore

และเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารของกรมบังคับคดี ผู้พิพากษา ผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้แทนจากสภานายความ ผู้แทนเจ้าหน้าที่ภาคสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

คำถาม ๑ : ภูมิหลังของกฎหมายล้มละลายข้ามชาติของแต่ละประเทศว่าตัดสินใจรับรองกฎหมายแม่แบบด้วยเหตุผลใด บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะการพิจารณาพิจารณา

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

สำหรับภูมิหลังของกฎหมายล้มละลายข้ามชาติในประเทศญี่ปุ่นนั้น กฎหมายล้มละลายของประเทศญี่ปุ่นมีหลักการที่เกี่ยวข้องกับเขตดินแดน ซึ่งคดีล้มละลายที่ดำเนินการในญี่ปุ่นจะไม่ครอบคลุมไปถึงทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่นอกประเทศญี่ปุ่น และการดำเนินคดีล้มละลายนอกประเทศญี่ปุ่น ก็จะไม่ครอบคลุมทรัพย์สินของลูกหนี้ในประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม กฎหมายล้มละลายญี่ปุ่นปัจจุบันให้อำนาจครอบคลุมไปถึงทรัพย์สินของลูกหนี้ในประเทศญี่ปุ่น โดยมีการออกกฎหมายยอมรับและให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องกับล้มละลายต่างประเทศ ซึ่งสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ในญี่ปุ่น จึงเกิดจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขระบบกฎหมายเก่า รัฐบาลญี่ปุ่นจึงมีความคิดจะเริ่มปรับปรุงกฎหมาย มีการพิจารณาว่าต้องนำกฎหมายมาแก้ไขส่วนใดบ้าง รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับล้มละลายระหว่างประเทศโดยอาศัยหลักสากล ต่อมาก็มีการพิจารณาระบบกฎหมายล้มละลายตามลำดับได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ และต่อมาก็มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อรับรองและสนับสนุนกฎหมายล้มละลายข้ามชาติ

หลักการหนึ่งของกฎหมายล้มละลายข้ามชาติตามกฎหมายแม่แบบ คือการรับรองกระบวนการพิจารณาศาลต่างประเทศโดยอัตโนมัติ แต่กฎหมายล้มละลายญี่ปุ่นไม่ได้มีการยอมรับคำสั่งศาลต่างประเทศโดยอัตโนมัติ จึงจำเป็นต้องมีการยอมรับการดำเนินการของศาลในต่างประเทศโดยศาลในญี่ปุ่น

เมื่อได้มีการรับกฎหมายแม่แบบเข้ามา ผลที่ตามมาอีกประการหนึ่งคือผลเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่สำคัญๆ ๒ ประการ คือ สภาวะพักการชำระหนี้ของเจ้าหนี้ เช่นการห้ามฟ้องบังคับคดี และการระงับอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยปัจจุบันมีหลายคดีในญี่ปุ่นที่ดำเนินการโดยใช้หลักการล้มละลายข้ามชาติ

Mr. Matthew M. David (Philippines)

ฟิลิปปินส์ได้นำกฎหมายแม่แบบมาใช้ไม่นานมานี้ ซึ่งเป็นประเทศแรกในอาเซียนที่ได้นำกฎหมายแม่แบบมาใช้ โดยออกกฎหมายที่เรียกว่า FRIA โดยเนื้อหาได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ว่าเพื่อนำกฎหมายแม่แบบมาใช้ ต่อมา ศาลฎีกาของฟิลิปปินส์ได้มีการออกกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ ขั้นตอนวิธีการชำระบัญชี โดยนำกฎหมายแม่แบบมาใช้ FRIA มีการบัญญัติวิธีพิจารณาต่างๆตามกฎหมายแม่แบบ นอกจากนี้ FRIA ทำให้นิยามเรื่องหนี้สินล้มละลายและลูกหนี้กว้างมากขึ้น มีการระบุถึง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถแต่งตั้งนิติบุคคลเป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากกฎหมายเดิม

แนวคิดกฎหมายล้มละลายฟิลิปปินส์ คือ การก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย การชำระบัญชีจะมีประสิทธิผลโดยสมัครใจและโดยสภาพบังคับ ขั้นตอน คือ เริ่มจากการร้องขอศาล ศาลจึงจะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี มีการรับคำร้องขอชำระหนี้ มีแผนการชำระบัญชีที่ได้รับอนุมัติจากศาล จากนั้นผู้ชำระบัญชีส่งรายงานต่อศาล และศาลจะออกคำสั่งสิ้นสุดการชำระบัญชีต่อไป

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแม่แบบ คือ FLSP เกี่ยวกับคำร้องขอต่อศาลโดยผู้แทนจากต่างประเทศ

ในฟิลิปปินส์มีกฎที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ คือ ศาลอาจพิจารณายกเว้นได้หากเกี่ยวข้องกับ การละเมิดนโยบายสาธารณะหรือหากไม่ได้รับการปฏิบัติตอบแทนอย่างเดียวกัน สำหรับคำร้องขอให้ ยอมรับกระบวนการพิจารณาในต่างประเทศ ผู้แทนต่างชาติสามารถยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ยอมรับได้ หากมีการเริ่มกระบวนการพิจารณาในต่างประเทศ ต้องไปยื่นในศาลที่เริ่มกระบวนการพิจารณา มีการออก ใบรับรองโดยศาลต่างประเทศที่ยืนยันถึงกระบวนการพิจารณาที่ดำเนินการในต่างประเทศ การกำหนดผู้แทน ต่างประเทศต้องมีหลักฐานประกอบการยื่นขอรับรองกระบวนการพิจารณาในต่างประเทศ หากเอกสารเป็น ภาษาต่างชาติ ก็ต้องแปลเป็นภาษาราชการของฟิลิปปินส์ ซึ่งการรับรองมีผลกระทบต่อทั้งเจ้าหน้าที่ในประเทศ และลูกหนี้ สำหรับผู้ดำเนินคดีในต่างประเทศสามารถเข้าถึงการพิจารณาในฟิลิปปินส์ได้ และขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ในฟิลิปปินส์ก็ยังสามารถดำเนินการได้เช่นกัน ซึ่งหลังจากมีการออก FRIA และ FR นั้น ต่อมา ปรากฏว่าอัตราของการได้คืนทรัพย์สินมีอัตราที่สูงขึ้นจากเดิม อยู่ที่ร้อยละ ๒๑.๒ และประเทศฟิลิปปินส์ ได้รับการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก ด้านการแก้ปัญหาการล้มละลายอยู่ใน ลำดับ ๕๐ จากจำนวน ๑๘๙ ประเทศ

Mr. Quek Sze Hao (Singapore)

สิงคโปร์เพิ่งมีการนำกฎหมายแม่แบบมาใช้ในปี(๒๐๑๗) ก่อนหน้านี้ กฎหมายล้มละลายสิงคโปร์ จะอยู่ในกฎหมายล้มละลายและกฎหมายว่าด้วยบริษัทและนิติบุคคลต่างๆ อยู่ภายใต้กฎหมายจารีต ประเพณีซึ่งเป็นการดำเนินการแบบในอังกฤษ ในแง่ของกฎหมาย ปัญหาที่ต้องพิจารณาคือ การที่อยู่ในยุค โลกาภิวัตน์ ธุรกิจสามารถก่อตั้งที่ใดก็ได้ หลายบริษัทมีสำนักงานในหลายประเทศ อย่างในสิงคโปร์มีการ ประกอบการเช่นนี้เป็นจำนวนมาก สิงคโปร์มีนักลงทุนจำนวนมาก และนักลงทุนจากสิงคโปร์ก็ไปลงทุนใน ประเทศอื่นๆเช่นกัน เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการล้มละลาย มักเกี่ยวข้องกับสิงคโปร์ในเรื่องของผู้ให้กู้ แต่ ศาลสิงคโปร์ไม่ได้มีอำนาจในกรณีการล้มละลายในต่างประเทศ

ประเทศสิงคโปร์ได้เริ่มพิจารณาการปฏิรูปกฎหมายล้มละลาย โดยจัดตั้งคณะกรรมการ ประกอบไปด้วยนักกฎหมาย นักเศรษฐศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรต่างๆ ต่อมา ปี ๒๐๑๐ คณะกรรมการได้เสนอรายงานที่ประกอบด้วยข้อเสนอแนะจำนวนมาก รวมถึงข้อเสนอแนะให้นำกฎหมาย แม่แบบมาใช้กับกระบวนการล้มละลาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในกรณีล้มละลายระหว่างประเทศ จะช่วย ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีล้มละลาย และการทราบว่าประเทศใดบ้างที่เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้สามารถ เข้าไปดำเนินการล้มละลายระหว่างประเทศได้ การลดต้นทุนดังกล่าวเท่ากับว่าเจ้าหน้าที่ได้ประโยชน์กลับคืน มากที่สุด การลงทุนในประเทศสิงคโปร์จะมีความน่าสนใจมากขึ้นเนื่องจากอยู่ภายใต้กฎหมายแม่แบบและมีความชัดเจน ดังนั้น การนำกฎหมายแม่แบบมาเป็นแนวทางปรับปรุงกฎหมายในสิงคโปร์จึงเป็นประโยชน์ มาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้ความเชื่อมั่นกับการลงทุนในสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม มีข้อสงสัยว่าควรรับรองหลักต่างตอบแทนหรือไม่อีกทั้งในเนื้อหาบางส่วนของ กฎหมายแม่แบบนั้นสมควรรับมาใช้หรือไม่ จึงมีการทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกรณีดังกล่าวและหลังจาก พิจารณาแล้วสิงคโปร์จึงตัดสินใจรับรองหลักกฎหมายแม่แบบ โดยตัดสินใจไม่รับเอาหลักต่างตอบแทน

กฎหมายแม่แบบมีหลักการช่วยป้องกันกรณีที่อาจมีผลต่อความมั่นคงในประเทศ ทำให้ศาลสามารถ ปรับมาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าเจ้าหน้าที่หรือต่างประเทศ ศาลสามารถตัดสินใจจึงทำให้มี ทางเลือกมากขึ้น

คำถาม ๒ : ตัวอย่างคดีล้มละลายข้ามชาติ ผลกระทบด้านกฎหมายและเศรษฐกิจ หลังจากได้นำ กฎหมายแม่แบบมาใช้

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

- คดีของ Jinro บริษัทผลิตสุรา และมีบริษัทที่ประเทศฮ่องกง ยื่นขอล้มละลาย โดยมีเจ้าหนี้ที่อยู่ในประเทศญี่ปุ่น และมีผู้ชำระบัญชีอยู่ในประเทศฮ่องกง เป็นคดีแรกที่มีการยอมรับกระบวนการพิจารณาในต่างประเทศ
- คดีบริษัทก่อสร้างอาซาฮู เจ้าหนี้อยู่ในประเทศอเมริกา ฟ้องล้มละลายที่ศาลอเมริกา ลูกหนี้ขอให้ศาลญี่ปุ่นสั่งให้ความช่วยเหลือ และมีไฮแอทเป็นผู้ซื้อบริษัท แต่บริษัทญี่ปุ่นไม่ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายหนี้ ลูกหนี้จึงต้องใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้
- คดีบริษัท Think Three เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับ COMI โดย Think Three มีการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีโดยศาลอิตาลี และมีการดำเนินคดีตามมาตรา ๑๑ ในอเมริกา และมาฟ้องล้มละลายในประเทศญี่ปุ่น ศาลญี่ปุ่นยอมรับ Chapter ๑๑ ของอเมริกา ได้มีการออกคำสั่งหรือระงับการดำเนินการในประเทศญี่ปุ่น ปัญหาคือกระบวนการพิจารณาที่อิตาลีหรืออเมริกาที่เป็นกระบวนการพิจารณาหลัก โดยขึ้นอยู่กับว่า COMI อยู่ที่ใด ซึ่งตามหลักแล้ว COMI สามารถอยู่ได้เพียงที่เดียว สำหรับคดีนี้ สำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่มีกิจการอยู่ในประเทศอิตาลี ทางญี่ปุ่นจึงให้อเมริกาเป็นกระบวนการพิจารณาหลัก
- คดี Hanjin Shipping บริษัทเดินเรือของเกาหลีและญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกที่ยอมรับกฎหมายล้มละลายของเกาหลี ซึ่งกระบวนการของเกาหลีจะรวดเร็ว ใช้เวลาประมาณ ๑ เดือน ในทางปฏิบัติควรให้ทนายเตรียมหารือกับศาลก่อนเนื่องจากจะทำให้กระบวนการต่างๆ เร็วขึ้น โดยช่วงเวลาหารือกับศาลและยื่นคำขอต่อศาลให้ยอมรับกระบวนการรวมทั้งหมดประมาณ ๔ สัปดาห์เท่านั้น จึงกล่าวได้ว่ากระบวนการพิจารณาของศาลในญี่ปุ่นมีความน่าเชื่อถือมาก ซึ่งจะมีความสำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคม

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

เนื่องจากสิงคโปร์เพิ่งเริ่มการใช้กฎหมายนี้ จึงยังไม่มีกรณีตัวอย่างมากนัก แต่ก่อนที่จะนำ Model Law มาใช้ ผู้พิพากษาก็ให้ความช่วยเหลือในคดีที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลายข้ามชาติโดยดำเนินการตามแนวทางของ Model Law ตัวอย่างเช่น

๑. คดีของ Opti Medix (๒๐๑๖) เป็นบริษัทที่ก่อตั้งในประเทศอังกฤษ แต่ทรัพย์สินทั้งหลายอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น และได้มีการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีที่ประเทศญี่ปุ่น ผู้พิพากษาได้พิจารณาแนวโน้มในการปรับปรุงกฎหมาย จึงเห็นว่า COMI อยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นและไม่จำเป็นต้องให้บริษัทไปบังคับที่ประเทศอังกฤษ จึงช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก

๒. คดี Gulf Pacific (๒๐๑๖) ผู้พิพากษาพิจารณาเห็นว่า บริษัทลูกล้มละลายตามบริษัทแม่ เพราะบริษัทแม่อยู่ระหว่างการชำระบัญชี ศาลจึงระงับการพิจารณาเพื่อให้การดำเนินการในคดีง่ายขึ้น

คำถาม ๓ : ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนในการเข้าร่วมร่างกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการร่างกฎหมายจะเชิญวิทยากรมาจากที่ต่างๆ เช่น จากระบบราชการ ตลาดหลักทรัพย์ และ UN โดยเน้นให้มีผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ มาร่วมร่างกฎหมาย

คำถาม ๔ : อุปสรรค หรือ ปัญหาของการใช้กฎหมายแม่แบบมีอะไรบ้าง

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ศาลมักให้ความร่วมมือไปในแนวทางตามกฎหมายแม่แบบอยู่แล้ว อีกทั้ง UNCITRAL ก็ได้จัดการประชุมอยู่บ่อยครั้ง และยังมี การช่วยเหลือในการร่างกฎหมายให้อนุวัติตามกฎหมายแม่แบบด้วย

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

ขณะนี้ยังไม่สามารถตอบปัญหาได้เพราะยังไม่เคยมีกรณีตัวอย่างเกิดขึ้น สิงคโปร์ได้รับรางวัลการพัฒนากฎหมายล้มละลายที่ดีที่สุดอันเป็นการแสดงความชื่นชมต่อการมีกฎหมายดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ากฎหมายมีบทบาทสนับสนุนหรือช่วยธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือประสบภาวะล้มละลาย ต่อไปแนวโน้มของเศรษฐกิจโลกเป็นไปในทางสากลมากขึ้น กฎหมายจึงต้องมีส่วนสนับสนุนแนวคิดของโลกดังกล่าว

ทั้งนี้ ศาลสิงคโปร์ได้สร้างเครือข่ายกับศาลประเทศอื่นๆ (Judicial Insolvency Network) เพื่อติดต่อสื่อสาร และสร้างความร่วมมือระหว่างศาล รวมถึงจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) อีกด้วย

คำถาม ๕ : อุปสรรค หรือ ปัญหาของการใช้กฎหมายแม่แบบมีอะไรบ้าง

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ศาลมักให้ความร่วมมือไปในแนวทางตามกฎหมายแม่แบบอยู่แล้ว อีกทั้ง UNCITRAL ก็ได้จัดการประชุมอยู่บ่อยครั้ง และยังมีการช่วยเหลือในการร่างกฎหมายให้อนุวัติตามกฎหมายแม่แบบด้วย

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

ขณะนี้ยังไม่สามารถตอบปัญหาได้เพราะยังไม่เคยมีกรณีตัวอย่างเกิดขึ้น สิงคโปร์ได้รับรางวัลการพัฒนากฎหมายล้มละลายดีที่สุดอันเป็นการแสดงความชื่นชมต่อการมีกฎหมายดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ากฎหมายมีบทบาทสนับสนุนหรือช่วยธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือประสบภาวะล้มละลาย ต่อไป แนวโน้มของเศรษฐกิจโลกเป็นไปในทางสาทลมากขึ้น กฎหมายจึงต้องมีส่วนสนับสนุนแนวคิดของโลกดังกล่าว

ทั้งนี้ ศาลสิงคโปร์ได้สร้างเครือข่ายกับศาลประเทศอื่นๆ (Judicial Insolvency Network) เพื่อติดต่อสื่อสาร และสร้างความร่วมมือระหว่างศาล รวมถึงจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) อีกด้วย

คำถาม ๖ : เนื่องจากขณะนี้ประเทศญี่ปุ่นมีคดีล้มละลายที่เกี่ยวกับ Model Law เพียง ๑๕ เรื่อง มองอนาคตของกฎหมายอย่างไร

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

ก่อนที่จะมีการใช้กฎหมายแม่แบบ ทรัสต์ (Trustee) จากต่างชาติมีอำนาจบริหารจัดการสินทรัพย์ในญี่ปุ่น เพราะมีความน่าเชื่อถือด้านความเป็นสากล แต่หลังจากมีการใช้กฎหมายแม่แบบแล้วต้องมีการรับรองโดยศาลก่อนจึงจะมีอำนาจบริหารจัดการสินทรัพย์ในญี่ปุ่น ความแตกต่างของกฎหมายญี่ปุ่น กับ Model Law คือ Model Law มีผลโดยอัตโนมัติ และระงับการดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ดังนั้น ญี่ปุ่นจึงปรับกฎหมายแม่แบบเพื่อให้ผู้แทนต่างชาติได้รับการยอมรับหรือรับรองและเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของประเทศญี่ปุ่นนั้นหากมีผลอัตโนมัติจะมีปัญหา ไม่เป็นไปตามหลักการที่จะบรรเทาเยียวยาผู้เกี่ยวข้องในคดี การปรับจึงส่งผลต่อญี่ปุ่นมากกว่าคดีที่ต้องใช้กฎหมายใหม่นั้นมีข้อจำกัดว่าทรัพย์สินต้องถูกถือครองโดยบริษัทต่างชาติโดยตรง และต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการระงับการฟ้องร้องดำเนินคดีซึ่งต้องใช้กระบวนการจากต่างชาติ ซึ่งคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายล้มละลายข้ามชาติใน Chapter ๑๕ ของสหรัฐอเมริกา นั้นไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นที่รักสันติ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้คดีที่เกิดในประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนน้อย โดยถึงปัจจุบันมีเพียง ๑๕ คดีเท่านั้น

คำถาม ๗ : มีความแตกต่างหรือไม่หากระบบกฎหมายที่บังคับใช้ในประเทศนั้นต่างกัน

กฎหมายแม่แบบนับเป็นความสำเร็จที่ตัวกฎหมายนั้นสามารถมีผลบังคับใช้ได้โดยไม่ต้องพึ่งพากฎหมายอื่น ประเทศต่างๆสามารถนำข้อกำหนดในกฎหมายแม่แบบมาใช้งานได้ เพราะกฎหมายแม่แบบคล้ายคลึงกับประเทศที่ใช้ Civil Law เช่น กฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่อาจมีการตีความที่แตกต่างเล็กน้อยบนพื้นฐานของระบบ Common Law แต่ก็สามารถแก้ไขได้

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

เรื่องความแตกต่างทางกฎหมาย เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law ดังนั้น เรื่องการปรับโครงสร้างหนี้ จะเป็นปัญหาในการนำทฤษฎีต่างชาติประเภท Common Law มาพิจารณา เพราะไม่มีบทบัญญัติชัดเจนเรื่องการจำหน่ายหนี้ จึงมีปัญหาวินิจฉัยที่ศาลจะออกคำสั่งรับรองคำสั่งตัดสินของ

ศาลต่างประเทศ เมื่อศาลไม่ปฏิบัติตามนี้ ลูกหนี้จึงอาจต้องใช้กฎหมายอื่นในการปรับโครงสร้างหนี้ นี่จึงเป็น ปัญหาส่วนหนึ่งของการบังคับใช้ Model Law แต่ประเทศที่ใช้ Common Law ศาลก็อาจยอมรับได้

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

เห็นด้วยในเรื่องการตีความ Model Law เพราะการตีความของ Model Law คล้ายๆกัน แต่ในแนว ปฏิบัติก็อาจแตกต่างกันไป

คำถาม ๘ : ความสำเร็จของการใช้กฎหมายแม่แบบเป็นอย่างไร

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบ เช่น ภาคเอกชน ควรมีส่วนร่วมในเรื่องนี้ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมยอมรับ ทั้งหมด จึงควรมีการทำประชาพิจารณ์ให้เข้าใจตรงกันทุกภาคส่วน กระบวนการของกฎหมายสิงคโปร์ พยายามทำให้เกิดความโปร่งใสมากที่สุด สำหรับภาคตุลาการ ศาลก็ต้องมีความเข้าใจในแนวเดียวกัน

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ในฟิลิปปินส์ยังไม่พบว่ามีผู้โต้แย้งคัดค้าน คนส่วนใหญ่เข้าใจถึงประโยชน์ของ Model Law อย่างไร ก็ดีมีข้อพิจารณาถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งพิจารณาว่าหากเกิดปัญหาจะออกจากตลาดได้อย่างไร จึงต้องใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวกับ Model law เรื่องการฟื้นฟูกิจการเมื่อนำหลักการไปใช้ในหมู่นักลงทุน ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความมั่นคง เสริมสร้างความก้าวหน้า ของธุรกิจในประเทศ และเกิดธุรกิจใหม่ๆที่เกี่ยวกับการลงทุน ทำให้นักลงทุนมีความมั่นใจว่าหากกิจการเกิด ความล้มเหลวขึ้น จะรับมืออย่างไร

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

ความสำเร็จในการใช้กฎหมายตาม Model Law คือ ความเข้าใจร่วมกันที่จะดำเนินการตาม กฎหมายแม่แบบ เพราะในช่วงเวลานั้นบางประเทศถูกตำหนิจากประเทศอื่นๆเกี่ยวกับการมีกฎหมาย ล้มละลายที่เข้มงวดและแข็งกร้าว ไม่มีผู้ใดตั้งคำถามถึงความจำเป็นของ Model Law เลย ศาลชั้นต้นที่ รับผิดชอบเรื่องการล้มละลายของนิติบุคคลจึงพิจารณาเรื่องการออกคำสั่งยอมรับ นอกจากนี้ ในการยื่นคำ ร้องขอให้ศาลรับรองนั้น การหารือกับศาลล่วงหน้ามีความจำเป็นมากเพราะจะทำให้กระบวนการรวดเร็ว หากศาลมีประสบการณ์ในการพิจารณาเรื่องการรับรองในต่างประเทศ เช่น ฮองกง เกาหลี อเมริกา การอนุ วัติก็ยิ่งทำได้เร็วขึ้น และแม้ประเทศญี่ปุ่นจะมีเพียง ๑๕ คดีที่เกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายข้ามชาติซึ่งเป็น จำนวนไม่มาก แต่มีมูลค่ามหาศาล เช่น บริษัทเดินเรือ เพราะเป็นบริษัทข้ามชาติ มีการเคลื่อนไหวของ ทรัพย์สินตลอดเวลา

การตอบข้อซักถาม “การดำเนินกระบวนการล้มละลายข้ามชาติของประเทศในทวีปเอเชีย”

โดย ๑. Mr. Taro Awataguchi, Partner, Anderson Mori & Tomotsune

๒. Mr. Matthew M. David, Deputy Director of the Office of the General Counsel and Legal Services, Bangko Sentral ng Pilipinas

๓. Mr. Quek Sze Hao, Senior Assistant Director of Policy Advisory Division, Legal Group, Ministry of Law, Singapore

๔. Mr. Fernando Dancausa, Senior Financial Sector Specialist, The World Bank

คำถาม: จากประสบการณ์ของท่านมีข้อเสนอแนะในการยอมรับกฎหมายแม่แบบอย่างไรและเห็นว่า ประเทศไทยควรยอมรับกฎหมายแม่แบบหรือไม่รวมถึงควรทราบเรื่องใด

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ควรเตรียมคำตอบไว้ให้ประชาชน เช่น ในฟิลิปปินส์ ในช่วงของการรับฟังการพิจารณาในสภา มีประเด็นเรื่องการรับรองหลักต่างตอบแทน และการคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในประเทศต่างๆ มีข้อพิจารณาว่าหากไม่มีหลักต่างตอบแทนจะมีปัญหาหรือไม่ หรือจะกลายเป็นกรณีเจ้าหน้าที่บุริมสิทธิต่างชาติ จะเข้ามามีประโยชน์กว่าเจ้าหน้าที่ในประเทศ จึงต้องอธิบายให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าใจถึงรายละเอียดของ กฎเกณฑ์ต่างๆ

Mr. Fernando Dancausa :

กฎหมายแม่แบบมีแนวคิดที่ว่าทุกประเทศจะดำเนินคดีภายในกรอบกฎหมายเดียวกัน เมื่อต้องการนำกฎหมายแม่แบบมาใช้หากต้องการเปลี่ยนแปลงกฎหมายแม่แบบควรเปลี่ยนให้น้อยที่สุดเพื่อที่ประเทศสมาชิกจะได้เข้าใจได้ง่าย อย่างไรก็ตามก็มีเรื่องหลักต่างตอบแทน ซึ่งแต่ละประเทศสามารถปรับเปลี่ยนกฎหมายแม่แบบได้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรศึกษาประเทศที่มีการนำกฎหมายแม่แบบไปใช้แล้ว เช่น สิงคโปร์หรือฟิลิปปินส์ หรือเปรียบเทียบประเทศที่ไม่ได้ใช้กฎหมายแม่แบบเลยเพื่อพิจารณาความแตกต่าง

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

เห็นด้วยว่าควรเปลี่ยนกฎหมายแม่แบบให้น้อยที่สุดโดยพิจารณาศึกษาจากประเทศอื่นๆ ว่ามีการปรับเปลี่ยนกฎหมายแม่แบบมากน้อยเพียงใด

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

ดังที่ได้กล่าวไว้ว่าญี่ปุ่นได้ปรับเปลี่ยนกฎหมายแม่แบบบางประการ เช่น มิได้รับรองกระบวนการพิจารณาคดีของศาลต่างประเทศโดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาของญี่ปุ่นเองก็ได้ยอมรับแนวคิดของกฎหมายแม่แบบและให้ความช่วยเหลือแก่นักธุรกิจต่างประเทศที่มาดำเนินคดี อีกทั้งใช้ดุลพินิจประกอบเช่นกัน ในทางปฏิบัติเกิดปัญหาน้อยมากเรื่องการปรับเปลี่ยนกฎหมายแม่แบบ อีกประเด็นหนึ่งคือ การยอมรับแผนการฟื้นฟูกิจการซึ่งควรพิจารณาและกำหนดให้ชัดเจนหากเป็นเรื่องที่จำเป็น แต่ในญี่ปุ่นไม่ได้รับไว้เนื่องจากไม่มีความจำเป็น

คำถาม : มีตัวชี้วัดหรือสถิติด้านใดหรือไม่ที่จะบอกได้ว่าประเทศใดพร้อมที่จะรองรับกฎหมายแม่แบบ อีกทั้งประเทศควรคำนึงถึงเรื่องการยอมรับคำพิพากษาต่างประเทศหรือไม่ก่อนที่จะพิจารณาเรื่องล้มละลาย

Mr. Fernando Dancausa :

ไม่มีตัวชี้วัดที่จะตรวจสอบได้ว่าถ้ารับหรือไม่รับแล้วจะมีผลดีหรือผลเสียประการใด ทุกครั้งที่มีการตั้งสมมติฐานหรือมีบทความในความเป็นจริงมักจะไม่เป็นตามนั้นเสมอไป ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึงมักรับรองหลักการของกฎหมายแม่แบบและคอยพิจารณาผลลัพธ์ อย่างไรก็ตาม มีการวิเคราะห์เรื่องผลกระทบต่อการค้าการลงทุนในประเทศที่นำกฎหมายแม่แบบมาใช้ ซึ่งผลการตรวจสอบเรื่องกฎหมายล้มละลายมักแสดงว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

เหตุผลที่ประเทศในสหภาพยุโรปใช้กฎหมายล้มละลายข้ามชาติได้มีประสิทธิภาพเนื่องจากทุกประเทศในสหภาพยุโรป อนุวัติตามกฎหมายของสหภาพยุโรป จึงเห็นว่าในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนยังไม่ได้ดำเนินการร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยปัจจุบันมีเพียง ๒ ประเทศที่รับรองกฎหมายแม่แบบ หากทุกประเทศร่วมกันอนุวัติก็น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมได้มากขึ้นและสามารถเปรียบเทียบกับกรณีตัวอย่างต่างๆ ของยุโรปได้ ส่วนมุมมองของสิงคโปร์ที่รองรับในเรื่องนโยบายและหลักการแต่ก็ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมจึงยังไม่อาจคำนวณได้แน่ชัดนัก

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ควรให้ความสำคัญในขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนการรับรองกฎหมายแม่แบบ โดยพิจารณาข้อสนับสนุน รวมถึงปัจจัยต่างๆไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้ รวมถึงศึกษาแนวคิดที่สามารถช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ทั้งในและต่างประเทศได้อย่างไร และในกรณีที่ลูกหนี้ล้มละลายสามารถช่วยเหลือได้อย่างไรบ้าง ซึ่งอาจศึกษาโดยเปรียบเทียบกรณีที่รับรองกฎหมายแม่แบบหรือไม่รับรอง แต่ในส่วนของตัวชี้วัดเป็นตัวเลขหรือสถิตินั้นยังไม่สามารถคำนวณออกมาได้

คำถาม: ควรเริ่มพิจารณาเรื่องการรับรองคำพิพากษาศาลต่างประเทศก่อนหรือไม่ เพราะขณะนี้ประเทศไทยมีเพียงกรณีการรับรองเรื่องอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

Mr. Fernando Dancausa :

ควรเริ่มจากการรับรองคำพิพากษาศาลก่อนแต่ก็มีความซับซ้อนกว่าเพราะไม่ได้กำหนดในกฎหมายแม่แบบดังเช่นกฎหมายล้มละลาย เนื่องจากกฎหมายล้มละลายข้ามชาติยังอาจมีปริมาณคดีไม่มากนัก ในระยะเวลาอันใกล้นี้เห็นควรปรับทั้ง ๒ อย่าง

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ฟิลิปปินส์ยอมรับคำตัดสิน หากคำตัดสินนั้นไม่ได้มาจากการฉ้อโกงหรือขัดต่อศีลธรรมและความสงบเรียบร้อยโดยสามารถนำกฎหมายในเรื่องนี้มาปรับใช้กับการล้มละลายข้ามชาติด้วยเช่นกัน

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

สิงคโปร์มีเรื่องอนุสัญญาเกี่ยวกับการยอมรับคำพิพากษาแต่ก็เป็นอนุสัญญาในเครือประเทศ Common Law ซึ่งอาจประสบปัญหาบ้างหากจะนำไปใช้ ส่วนการเลือกพิจารณาเรื่องใดก่อนนั้นเห็นว่าการเลือกพิจารณาเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เนื่องจากกฎหมายทั้งสองแบบมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยการรับรองคำพิพากษาทางแพ่งมุ่งพิจารณาเฉพาะกรณีรายบุคคลเป็นปัจเจก แต่เรื่องล้มละลายข้ามชาติพิจารณาในมุมมองที่เป็นองค์รวม ซึ่งพิจารณารวมถึงบริษัทในประเทศต่างๆด้วย

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

เรื่องการยอมรับคำตัดสินศาลต่างประเทศจะได้รับการดูแลโดยศาลที่ดำเนินคดี ซึ่งกระบวนการยอมรับคำตัดสินของประเทศอื่นนั้นจะใช้เวลาอันยาวนานจนอาจไม่สามารถดำเนินการได้ และจะจำกัดอยู่ที่ศาลที่โตเกียวเท่านั้น ส่วนประเทศไทยนั้นหากต้องการยอมรับก็ควรให้อยู่ในความรับผิดชอบของศาลล้มละลายโดยเฉพาะ

คำถามโดยผู้เข้าร่วมงานประชุม : ข้าพเจ้ายังไม่เห็นด้วยกับการรับรองกฎหมายล้มละลายข้ามชาติในเวลานี้ เนื่องจาก ประเทศไทยยังไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งกฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน และเรื่องอื่นๆ ดังนั้น จึงเสนอว่าควรพิจารณาเรื่องการค้าเงินตามกฎหมายการต่อต้านการฟอกเงินเสียก่อน

Mr. Fernando Dancausa :

โดยหลักแล้วการฟอกเงินไม่มีความเชื่อมโยงกับการล้มละลายข้ามชาติ การฟอกเงินเป็นการพยายามนำเงินออกนอกพรมแดนไปยังประเทศอื่นๆ หากไม่มีกฎหมายล้มละลายข้ามชาติย่อมเป็นการง่ายที่จะยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน เรื่องล้มละลายข้ามชาติเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการค้า ส่วนการต่อต้านการฟอกเงินเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ดังนั้น กฎหมายทั้งสองสามารถพัฒนาไปพร้อมๆกันได้ อนึ่ง การพิจารณาคดีการฟอกเงินเป็นความรับผิดชอบของศาลอาญามีใช้ศาลล้มละลายแต่อย่างใด ส่วนข้อกังวลว่ากฎหมายล้มละลายข้ามชาติเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่นั้น ไม่เป็นความจริง เนื่องจากกฎหมายนี้จะช่วยเหลือลูกหนี้เช่นกัน ทั้งการร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อทำแผนฟื้นฟูกิจการ การตั้งผู้จัดการแผน อีกทั้งหากทรัพย์สินอยู่นอกประเทศก็ต้องการหลักการยอมรับจากต่างประเทศเพื่อให้ได้รับความคุ้มครอง ซึ่งจะได้รับ

ความคุ้มครองก็ต้องดำเนินการผ่านกฎหมายล้มละลายข้ามชาติ กฎหมายล้มละลายข้ามชาติจึงมีประโยชน์กับทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

สิงคโปร์มีแนวคิดที่ว่า แม้สิงคโปร์ไม่มีประสบการณ์ในคณะกรรมการกฤษฎีกาการค้าระหว่างประเทศ (United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL) มากนัก แต่เห็นว่าการพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่มีประสบการณ์จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมาก อีกทั้งสิงคโปร์มักมีกรณีที่ต้องขอการรับรองจาก สหรัฐอเมริกาเป็นประจำ ส่งผลให้สิงคโปร์ได้รับประสบการณ์ที่ตี้อย่างมากในเรื่องกฎหมายล้มละลายข้ามชาติ จึงเห็นว่าหากเริ่มมีกฎหมายก็จะเป็นการเริ่มสร้างสมรรถภาพที่ดีได้

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ในฟิลิปปินส์ประสบปัญหาหนี้ท่วมบ่อยครั้ง แต่จะหาทางป้องกันก่อนเกิดเหตุเสมอ เช่นเดียวกับเรื่องกฎหมายล้มละลายข้ามชาติที่มีการออกกฎหมายเพื่อรองรับปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ที่มีลักษณะระหว่างประเทศที่ย่อมเกิดขึ้นแน่นอนในอนาคต

อธิบดีกรมบังคับคดี : เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องใหม่แต่ก็มีการติดต่อสอบถามกับ UNCITRAL มาตลอด อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังขาดความเข้าใจ เมื่อไทยเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลก เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนจึงควรพิจารณารับรองหลักการเกี่ยวกับล้มละลายข้ามชาตินี้

คำถาม : จะมีมาตรการที่ช่วยป้องกันปัญหาเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราหรือปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจศาลหรือไม่

Mr. Quek Sze Hao (Singapore) :

ในประเด็นเกี่ยวกับภาษี สิงคโปร์จะไม่รองรับการขอรับภาษีจากประเทศอื่น ซึ่งมักเป็นประเด็นปัญหาหากประเทศใดประสงค์จะเรียกเก็บภาษีในต่างแดน มีกรณีศึกษาคดีหนึ่งในประเทศออสเตรเลียที่ศาลอังกฤษแจ้งให้โอนกระบวนการไปที่อังกฤษ ศาลออสเตรเลียแจ้งว่าหากอังกฤษไม่รับรองการขอเก็บภาษีของออสเตรเลีย ก็จะไม่ดำเนินการตามที่แจ้ง อย่างไรก็ตาม แต่ละคดีก็มีความแตกต่างกันไปแล้วแต่ข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละประเทศจะมีกฎหมายรองรับเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว สิงคโปร์เองก็มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่นกัน

Mr. Taro Awatagushi (Japan) :

ญี่ปุ่นได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องภาษีซึ่งไม่สามารถลงรายละเอียดได้ภายในเวลาอันจำกัดนี้

Mr. Fernando Dancausa :

เห็นว่ากฎหมายล้มละลายข้ามชาติจะช่วยให้เก็บภาษีได้ดีขึ้นเนื่องจากหน่วยงานที่เก็บภาษีสามารถดำเนินการแก่เจ้าหนี้ทุกรายได้อย่างเท่าเทียม แต่ยังไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างกฎหมายล้มละลายข้ามชาติกับอัตราแลกเปลี่ยนเงิน เพราะอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นอยู่กับปริมาณการลงทุน อีกทั้งถ้ากฎหมายล้มละลายข้ามชาติช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจย่อมส่งผลดีต่ออัตราแลกเปลี่ยนอยู่แล้ว

Mr. Matthew M. David (Philippines) :

ในเรื่องอิสรภาพของศาลฟิลิปปินส์ ก่อนที่จะรับกฎหมายแม่แบบ ฟิลิปปินส์ได้พิจารณาระบบศาลของตนแล้ว สำหรับข้อกำหนดของกฎหมายแม่แบบเรื่องการรับรองกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศ ศาลฟิลิปปินส์สามารถรับรองหรือไม่ก็ได้ เพราะศาลในประเทศยังต้องตัดสินใจว่าศาลนั้นมีอำนาจในการยอมรับคำพิพากษาต่างประเทศหรือไม่ ดังนั้น อำนาจของศาลในประเทศย่อมมิได้ถูกกลวงละเมิดแต่อย่างใด